

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce

Autor práce: Ema Turnerová

Název práce: Snobismus, individualismus nebo kulturní všežroutství? Kvalitativní studie typů mladých spotřebitelů kultury

Autor posudku: doc. Marek Skovajsa

Návrh klasifikace práce: *dobře*

Základní charakteristika práce.

Bakalářská práce je empirická kvalitativní studie vztahu ke kultuře u mladých představitelů střední třídy v Praze. Práce přináší explorativní typologii mladých spotřebitelů kultury, vedle toho jsou zjištěny z analýzy využity pro částečné otestování platnosti různých konkurujících si teorií o vztahu mezi sociálním postavením a vkusem.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

BP vytyčuje jasnou, byť na první pohled poněkud komplikovanou výzkumnou otázku, na kterou v závěru dává odpověď. Cíl práce je v úvodu nešťastně ztotožněn se zodpovězením výzkumné otázky, v závěru je však přesněji uvedeno, že cílem bylo zjistit, zda a jak odpovídá vkus a kulturní spotřeba mladých pražských spotřebitelů kultury současnosti základním teoriím o vztahu sociální pozice a vkusu či kulturního chování.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Postup realizace empirického výzkumu je podrobně popsán a rámcově se jeví jako vhodný. Poněkud upozaděna zůstala otázka povahy kvalitativní metody, kterou autorka použila. Z popisu je nicméně patrné, že jde o tematickou analýzu, což je varianta, která je pro cíle práce dostačující (ke vztahu metody a typologie viz níže).

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Teoretická a empirická část jsou úzce provázané, empirický výzkum pracuje s pojmy a teoriemi představenými v teoretické části.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Výklad literatury, vlastní argumentace i popis a interpretace empirických zjištění jsou převážně podány jasným jazykem, některé formulace ale průzračné nejsou. Např. věta o článku Chan (2019) na s. 9 není zcela srozumitelná. Práce je uspořádaná logickým a přehledným způsobem.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

V teoretické části práce jsou představeny tři teorie, které popisují různé možné podoby vztahu mezi postavením jedince či skupiny v sociální struktuře a jejich vkusem či kulturní spotřebou. Volbou teorií autorka navazuje na práci Šafr (2008). Výklad teorií je na tomto zdroji místy až příliš závislý, ale neomezuje se jen na něj. Dalším důležitým zdrojem je článek Warde, Wright a Gayo-Cal (2007), který slouží jako inspirace jak pro teorii, tak pro empirický výzkum. Představení teoretických přístupů ke vztahu sociální postavení – vkus nejde do větší hloubky a nereflktuje různé subtilní finesy, které přinesly diskuse v této oblasti, pro účely BP je však dostatečné.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Výzkumné rozhovory a jejich kvalitativní tematická analýza byly, soudě podle toho, co je v BP uvedeno, provedeny vhodným způsobem. Méně jasný je způsob kvalitativního stanovení podobnosti nebo nepodobnosti ve vzorcích odpovědí mezi jednotlivými respondenty, které sloužilo jako základ pro sestavení typologie. V tomto bodu mohla autorka svůj postup objasnit trochu více. Je však také třeba říci, že sestavování typologie není přesně popsáno ani v článku Warde, Wright a Gayo-Cal (2007), na který autorka ve své práci navázala.

Počet položek v tabulkách, které sloužily jako podklad k druhé části výzkumného rozhovoru, by měl být v úhrnu nižší. U několika desítek položek mohli respondenti ztratit soustředění a nevěnovat každé položce dostatek pozornosti. Přinejmenším intuitivní interpretaci kvantitativních údajů by usnadnilo, kdyby počet položek v každé tabulce byl stejný. Tato dimenze výzkumu mohla být ošetřena lépe, kdyby byl čas na pilotní fázi, po které by byly podklady revidovány. Ale je nutné připomenout, že tabulky nebyly zamýšleny jako nástroj pro kvantitativní výzkum, sloužily především jako podklad pro kvalitativní rozhovor.

Oceňuji, že autorka si je vědoma omezení použité metody, upozorňuje na ně a ze svých zjištění nevyvozuje přehnané závěry. To se týká i jednoduchého kvantitativního zpracování dotazníků použitých v druhé části výzkumného rozhovoru, jehož role v analýze je pouze podpůrná.

V tabulce 3, sloupec Vkus se objevuje malá nesrovnalost v pořadí nejoblíbenějších kulturních statků.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

E. Turnerová na základě analýzy rozhovorů vytvořila explorativní typologii mladých středostavovských kulturních konzumentů, která podle mého názoru výstižně zachycuje specifické diference mezi jednotlivými typy a pokrývá celý vzorek respondentů. Každý tento typ konfrontovala se třemi teoriemi o vztahu sociální pozice – vkus, aby mohla stanovit, zda tyto teorie nacházejí v jejím vzorku respondentů podpůrnou evidenci nebo jsou jimi falsifikovány. Smíšený výsledek pro teorii homologie a teorii kulturního všežroutství není neočekávaný, profily příslušných respondentů však pomáhají tyto teorie naplnit konkrétním obsahem

získaným v současné české společnosti. Neočekávané, aspoň pro mě, naopak je odmítnutí teorie individualizace, výsledek je však třeba interpretovat opatrně a brát jej spíš jako výzvu k dalšímu důkladnějšímu výzkumu v této oblasti.

Srovnání vlastní typologie s typologií Warda et al. vede k závěru o jen částečné shodě. To poukazuje nejen na partikulárnost kvalitativních typologií, ale také na skutečnost, že spektrum typů kulturních spotřebitelů, které abstraktní teorie spíše zakrývají, dosud nebylo dostatečně prozkoumáno.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Rozsah BP je dostačující.

Kontrola originality ukázala, že nejméně dvě pasáže BP vykazují podobnosti s jinými dříve publikovanými texty, které nejsou vysvětlitelné standardním způsobem citování zdrojů. Vysvětlení, že jde o důsledek nepozornosti při konečné editaci práce, je možné akceptovat, ale přítomnost neozdrojovaných částí akceptovat nelze.

Nedostatky v používání literatury je třeba opravit a formou errata přiložit k BP.

U některých odkazů na literaturu, zvláště je-li odkazováno na rozsáhlou knihu, jako v případě práce Hendl (2016), je vhodné uvádět i čísla stránek nebo oddílů.

V seznamu literatury se objevuje malá formální chyba: některé názvy článků v časopisech jsou vyznačeny kurzivou.

I když je to těžko uvěřitelné, v seznamu literatury chybí základní a hodně využívaný článek Warde, Wright a Gayo-Cal (2007). Odkazy na něj v textu práce nechybí.

Článek O. Špačka v časopise *Orbis Scholae* je chybně uváděn s vrocením 2021 (kdy byla publikována online verze), rok vydání je však 2020.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autorka v BP využívá dostatečný počet titulů základní literatury k tématu a některé aktuální studie navíc. Kdyby publikace k problematice sociální pozice – vkus měly být vytěženy v jejich úplnosti, nebo třeba jen zpracovány formou přehledu, byla by rešeršní část práce velmi rozsáhlá a neúměrná vzhledem k požadavkům obvykle kladeným na BP.

Autorka pracuje převážně se zahraniční literaturou, nezapomíná však na relevantní české práce.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Jazyková a stylistická úroveň práce je dobrá až velmi dobrá. Některé věty by potřebovaly ještě jednu jazykovou korekturu.

Část 3.5 Typologie respondentů odkazuje na Tabulku 3, ale správně by bylo na Tabulku 1.

Další poznámky

Autorka přepsala všechny rozhovory. Je škoda, že přepis rozhovorů nepřipojila k textu BP jako další přílohu.

Celkové hodnocení práce

Práci bych z hlediska kvality obsahu a formálního zpracování hodnotil jako velmi dobrou. Nevhodný způsob práce se zdroji v některých pasážích je důvodem pro snížení navrhované známky o jeden stupeň na *dobře*.

Otázky a náměty k obhajobě

Profily každého jednotlivého respondenta v oblasti vkusu, kulturní participace a znalostí kulturních statků nejsou stejné. Je vhodné tyto tři oblasti sledovat současně, nebo by bylo lepší zaměřit se pouze na jednu z těchto oblastí?

Jaké společenské příčiny způsobují, že postmoderní teze o individualizaci vkusu se dnes zdá být méně platná než před dvaceti lety?

Datum: 31. 5. 2023

Podpis: